

Te whakamutu i te whakamahi haki

Kei te nui haere ake te āhuatanga matihiko o ngā whakahaea a te Tari Taake. Ā, he pērā anō ā mātau kiritaki, nō reira ko te nuinga kei te utu i ā rātau tāke mā runga ipurangi. Otirā, kei te itiiti haere kē atu te whakamahi haki i ia tau.

I runga i tēnei, mai i te 1 o Poutūterangi 2020, kua kore e whakaaetia e mātau ngā haki. Kei roto i tēnei ko ngā haki kua tuhia kētia te rā (ngā haki kua tuhia te rā i muri i te 1 o Poutūterangi 2020).

Kei te mārama mātau he tino rerekētanga tēnei mō ētahi tāngata, ā, he mahi nui pea ki te rapu mōhio. Ko te mea pai kei reira ētahi tikanga tere ake, iti ake te utu, haumaru ake hoki te utu - tāhiko, ā-kanohi rānei.

Kei te wātea tonu mai ēnei kōwhiringa, nā, e whakatenatena ana mātau i ngā kiritaki whakamahi haki kia tōmua te rapu haere i ngā tikanga utu e hāngai ana ki a rātau.

Ngā tikanga utu

E tūtohu ana mātau kia whakapā atu koe ki tō pēke ka pātai atu mō ngā kōwhiringa utu e whai ake. Mā rātau koe e tohutohu me pēhea te whakatū me te whakamahi i ēnei whakaritenga.

Utu tuihono mā tō pēke

Ngā Utunga Hāngai

Pātai atu ki tō pēke mēnā he taumahinga utu tāke motuhake (kei te nuinga o ngā pēke o Aotearoa tēnei). He marama noa iho ngā taipitopito, hei tauira, kua whakaurua kētia ngā taipitopito tahu pēke a te Tari Taake ki roto i te pūnaha utu tāke.

Ka taea anō e koe tō pēke te whakamana kia tukuna ngā utunga kotahi noa ki te tahu pēke a te Tari Taake. Ka taea e koe te utu i taua wā tonu, te whakarite rānei kia utua ā tōna wā.

Me whakamahi i ēnei taipitopito e whai ake ina whakarite ana i ūtunga hāngai ki te Tari Taake.

Ingoa o te pēke: Westpac

Ingoa o te tahuia: Inland Revenue

Tau Pēke: 03 0049 0001100 27

Ngā Taipitopito: Tō tau tāke (mēnā he tau IRD 8-mamati tāu me whakauru he kore ki mua o te tau)

Waehere tāke kaiutu: Te kaute me te wā (me tētahi mokowā). Hei tauira, INC 31032019

Me waiho kia pātea te wā ina utu ana koe i:

- ARR – ngā whakaritenga utu
- KSS – ngā takohanga tūao KiwiSaver
- LGL – ngā whakataunga ā-ture
- NCP – ngā mātua utu turuki tamariki
- RUL – ngā whakatau me ngā whakarite

Tohutoro: Waiho kia pātea

Me pātai atu ki tō pēke mō tō rātau wā kati mō te tukatuka i ngā utunga tuihono rā kotahi (kei te paetukutuku a te pēke tēnei).

Ngā Utunga Aunoa

Ka taea e koe ngā utunga aunoa te whakarite mai i tō kaute pēke mēnā he rahiinga ūrite e utua ana e koe i ia wā (hei tauira, i ia rua wiki). Haere ki te paetukutuku a tō pēke ki te tirotiro mēnā e tukuna ana e rātau tēnei ratonga tuihono. Tērā rānei, ka taea e koe te whakaoti tētahi *Automatic payment authority form (IR586)* ka hoatu ki tō pēke kia whakaritea mai te utunga. Ka kitea e koe tēnei puka i te paetukutuku a te Tari Taake i ird.govt.nz/forms-guides

Utu tuihono mā te Tari Taake

Ngā utunga Kāri Nama, Kāri Moni, Nama Hāngai hoki

Ka taea e koe tō kāri nama, kāri moni rānei te whakamahi mō ngā utu tuihono mā tā mātau paetukutuku, ird.govt.nz/pay

Mā tāu ake pūkete myIR ka taea e koe te tuku utunga kāri nama, kāri moni rānei. Ka taea e koe te whakarite ngā utunga nama hāngai - ka taea anake ēnei mā myIR.

Tirohia tā mātau paetukutuku ird.govt.nz hei takiuru atu, hei rēhita rānei ki tō pūkete myIR.

He utu anō mō ngā utunga kāri nama me ngā kāri moni.

Ngā Whakawhiti Moni

Mēnā kei tāwāhi koe ka taea e koe te utu mā tētahi ratonga whakawhiti moni koreutu. Haere ki ird.govt.nz/pay mō ētahi atu mōhiohio.

Utu ā-kanohi

Utu i te pēke

Ka taea te haere ki tētahi pēke Westpac ka utu i ō tāke ki reira mā te moni, mā te eftpos rānei. Kāore e taea e koe tēnei i tētahi atu pēke.

Ngā ATM Atamai

Ka taea anō e koe te whakamahi tētahi o ngā ATM Atamai a Westpac.

Haere ki Westpac.co.nz ki te kimi i tētahi pēke Westpac, tētahi ATM Atamai a Westpac rānei.

Rapu kōrero atu anō

Hei āwhina i a koe ki te kimi i tētahi kōwhiringa utunga e hāngai ana ki a koe:

- Kōrero ki tō pēke mō ā rātau whakaritenga pēke tuihono.
- Haere ki te paetukutuku a te Tari Taake, ird.govt.nz/pay
- Mēnā he kaikaute tāke tāu, me kōrero anō pea ki a ia mō ū kōwhiringa utu.

NGĀ TINO PĀTAI

He aha ngā rerekētanga ki ngā haki?

Mai i te 1 o Poutūterangi 2020, kua kore e whakaaetia e te Tari Taake ngā haki. Kei roto i tēnei ko ngā haki kua tuhia kētia te rā (ngā haki kua tuhia te rā i muri i te 1 o Poutūterangi 2020).

Me pēhea taku utu ināianeī?

Kei reira anō ētahi atu tikanga utu i tua atu i ngā haki. Tirohia te wāhanga Ngā tikanga utu i runga ake mō ngā kōwhiringa hei utu tuihono, ā-kanohi rānei.

He haumaru te pēke tuihono?

He tikanga haumaru te pēke tuihono hei tuku i ū utunga. Me kōrero koe ki tō pēke, haere rānei ki tā rātau paetukutuku kia mōhio ai he pēhea te whakahauamaru a tō pēke i ū mahi pēke, me ngā mea ka taea e koe hei tiaki i a koe anō.

Me pēhea au e mōhio ai kua utua aku tāke, ka mutu i te wā tika?

Mā te utu tuihono ka tino whakaiti i te tōmuri, ā, ka whiwhi koe i tētahi whakamōhiotanga mō te rā me te wā i tukuna te utunga ki te Tari Taake.

Ki te utua e koe i te pēke Westpac, i tētahi ATM Atamai a Westpac rānei ka whiwhi koe i tētahi rīhitī mō tō utunga.

Ka aha mēnā kāore he huarahi anō i tua atu i te tuku haki?

Me mātua whakarite mātau kei te āhei ā mātau kiritaki ki te utu i ā rātau tāke. Tērā tētahi hunga tino tokoiti kāore pea e kitea e rātau he ara i tua atu i ngā haki.

Tuatahi, me tirotiro e koe ngā kōwhiringa katoa e wātea ana. Ka taea anō e koe te kōrero ki tō pēke mō ngā kōwhiringa e tukuna ana e rātau.

Ki ū whakaaro kāore tonu he kōwhiringa mōu, me waea mai ki 0800 377 774.

Kāore ahau i te tino māia ki te whakamahi i te ipurangi. Me pēhea taku āwhina?

Mō ētahi āwhina anō mō te pēke tuihono, tirohia ngā akoranga pēke matihiko koreutu e whakaratoa ana e tō pēke, e ngā rōpū hapori paetata rānei.

Ka aha mēnā e rua ngā kaiwaitohu e hiahiatia ana mō te whakamahi i taku tahua pēke?

He kōwhiringa a te nuinga o ngā pēke mō ngā waitohu takirua i roto i ā rātau whakaritenga pēke. Koinei te wāhi whakatū ai i ngā utunga tuihono hei whakarite kia rua ngā kaiwaitohu i mua i te tukatukatanga. Me kōrero ki tō pēke mēnā e whakaratoa ana e rātau tēnei, kāore rānei.

Me pēhea taku rapu kōrero anō mō ngā kōwhiringa ki ahau?

Me kōrero ki tō pēke mō ngā kōwhiringa utu e tukuna ana e rātau; tērā rānei

Haere ki te paetukutuku a te Tari Taake, ird.govt.nz/pay

Mēnā he kaikaute tāke tāu, me kōrero pea ki a ia mō ō kōwhiringa utu.

www.ird.govt.nz

Haere ki tā mātau paetukutuku mō ngā kōrero ka whakamahi i ā mātau ratonga me ngā utauta.

- **Takiuru, rēhita rānei mō myIR** hei whakahaere tuihono i ō tāke me ō whakawhiwhinga.
- **Ngā whakaaturanga** – ako mō ā mātau ratonga mā te mātakitaki i ā mātau ataata poto.
- **Mahia tuihonotia** – te whakakī i ngā puka me ngā tauaki tāke, te tuku utunga me te tuku kōrero mai.
- **Whiriwhiria** – whakamahia ā mātou tātaitai, pukamahi, utauta hoki, hei tauira, tirotirohia tō tātai tāke, ngā rā me tuku tauaki mai koe, me tuku moni mai rānei, tātaihia te moni hei utu mō tō pūtea taurewa ākonga.
- **Ngā puka me ngā aratohu** - tīkina ake ā mātau puka me ngā aratohu.

Ka taea anō e koe te rēhita mō ā mātau pānui i ird.govt.nz/subscribe me te whai i a mātau i runga Tīhau @NZInlandRevenue.

New Zealand Government